

Paris, den 15 juli 2019

Internering av en fransk forskare i Iran

Fariba Adelkhah, forskningsledare vid Centret för internationella studier i Paris (CERI-SciencesPo) och en av grundarna av *Fonds d'analyse des sociétés politiques* ('Fonden för analys av politiska samhällen') och *Réseau européen d'analyse des sociétés politiques* ('Europeiska nätverket för analys av politiska samhällen'), har gripits i Iran, förmodligen den 5 juni. Hennes försvinnande kom till kollegernas kännedom först den 25 juni, samma dag som det franska utrikesdepartementet och den franska ambassaden i Teheran blev informerade.

Vi vill visa solidaritet med vår kollega, samtidigt som vi vill uttrycka vårt erkännande för franska diplomater och politiker som diskret och beslutsamt agerat. Enligt överenskommelse har vi varit tysta för att inte störa dessa insatser och för att inte främja ”den strategi av spänningar” som de som är ansvariga för Fariba Adelkhahs försvinnande troligen vill använda i kraftmätningen mellan Teheran och Washington samt i medlingen mellan Frankrike och övriga parter. Förekomsten av en sådan ”strategi” är i alla händelser en hypotes som vi i nuläget inte kan avfärda, då ingenting rättfärdigar fängslandet av vår kollega. Hon arbetar enbart med universitetsanknutna aktiviteter och har inte någon koppling till underrättelseverksamhet. Hon har inte bedrivit någon politisk verksamhet i Iran. Hon har gripits antingen för att fungera som utbyte, eller för att vetenskapens och forskningens frihet inte längre tolereras av den iranska säkerhetsapparaten, eller åtminstone av delar av den. Varje anklagelse om att skulle vara inblandad i spion- och destabiliseringsoperationer saknar trovärdighet och är skrattretande för den som känner till hennes professionella och personliga historia, om det så endast skulle handla om hennes frihet och hälsa.

Spridningen i sociala medier och andra medier om hennes internering får oss att, å ena sidan, bekräfta vårt förtroende för franska myndigheters agerande för att verka för hennes

frigivning, och, å andra sidan, komplettera information till alla de som världen över redan visar sin solidaritet och indignation.

Fariba Adelkhah, antropolog, är författare till flera artiklar och verk som i grunden förändrat vår syn på det iranska samhället: *La Révolution sous le voile. Femmes islamiques d'Iran* (Karthala, 1991); *Etre moderne en Iran* (Karthala, 1998) och *Les Mille et une frontières de l'Iran. Quand les voyages forment la nation* (Karthala, 2012). Sedan hon kom till Frankrike som student 1977 för att sedan, av personliga skäl bosätta sig i Paris, har hon aldrig upphört att bedriva fältstudier i Iran med flera långvariga vistelser, under vilka hon flera gånger besvärats och utsatts för förödmjukande behandling (förhör, konfiskering av hennes pass), utan istället fortsatt sin forskargärning, som hon för övrigt ansåg vara inte bara en rättighet men också ett bidrag och ett återgåldande till sitt födelseland. Gripandet av den franska doktoranden Clotilde Reiss år 2009, som Fariba Adelkhah kommenterade i pressen på ett förutseende sätt https://www.lexpress.fr/actualite/monde/proche-moyen-orient/en-iran-le-chercheur-est-considerer-comme-un-agent-007_780861.html

fick hennes att publicera, på persiska, ett öppet brev till presidenten för den islamiska republiken, Mahmoud Ahmadinejad, ett brev som också publicerades på franska av *Courrier international*

<https://www.courrierinternational.com/article/2009/09/10/contre-le-regime-de-la-peur-en-iran>

och vars läsning idag ger kalla kårar.

Fariba Adelkhah övergav då det iranska fältet och började arbeta med det afghanska samhället, enligt hennes vanliga metod: fältarbete under svåra och farliga villkor. Hon kom ut med flera uppsatser i skriftserien *Etudes du CERI*, öppet tillgängliga på internet <http://www.sciencespo.fr/ceci/fr/papier/etude> och gav ut tidskrifter, artiklar och bokkapitel.

Tack vare valet av Hassan Rohani till president i Iran återupptog hon forskningen i landet genom att etablera sig i Qom, där hon tog kurser i *figh* och ägnade sig åt studiet av det shiitiska prästerskapet, i synnerhet i den religiösa gränsytan mellan Iran, Afghanistan och Irak, som en fortsättning av hennes bok *Les Mille et une frontières de l'Iran*.

Mindre känt är för övrigt att Fariba Adelkhah under senare år tagit plats, under pseudonym, på den iranska litterära scenen genom sina persiska översättningar av franska mystiska poem från Medeltiden och Renässansen.

Fariba Adelkhah är en forskare som är enhälligt respekterad för kvaliteten på hennes publikationer och för hennes personliga integritet. Gripandet av henne är groteskt och skandalöst. *Le Réseau européen d'analyse des sociétés politiques* ('Europeiska nätverket för analys av politiska samhällen') förenar sig med de känslor som drabbat det internationella vetenskapliga samfundet sedan i slutet av förra veckan, sedan nyheten om hennes gripande blev känd och kräver hennes frisläppande.

***Le Réseau européen d'analyse des sociétés politiques* noterar det förakt som myndigheterna i Teheran visar vetenskaplig frihet och den fara som universitetslärare och forskare som reser till Iran utsätts för, och uppmanar därför samtliga europeiska universitet och forskningsinstitutioner att omedelbart avbryta alla former av samarbete med landet, förutom att ta emot iranska studenter, och uttrycker sin solidaritet med iranska lärare och forskare som är konfronterade med godtyckligheten hos säkerhetsapparaten i den islamiska republiken.**

www.fasopo.org

www.fasopo.org

www.fasopo.org

www.fasopo.org

FASOPO

association de recherche, loi de 1901

97, rue Vieille-du-Temple - 75003 Paris